

STAREA SĂNĂTĂȚII ȘI PRACTICILE SANOGENE ALE ELEVILOR CLASELOR PRIMARE ÎN OPINIA PĂRINȚILOR

Bahnarel Ion¹ – dr. hab. med., prof. univ.,

Țiganaș Odetta³ – dr. biol.,

Zepca Victor¹ – dr. med., conf. univ.,

Cazacu-Stratu Angela² – dr. med.

¹Centrul Național de Sănătate Publică

²Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”

³Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport

E-mail: angelacazacustratu@gmail.com, tel.: (022) 205-463

Rezumat

Articolul respectiv descrie rezultatele unui sondaj privind starea de sănătate și a stilului de viață a elevilor. Părinții din mediile urbane (86,5% consumul de alcool, 94,0% consumul de nicotină) cât și cei din mediile rurale (77,5% consumul de alcool, 84,6% consumul de nicotină) declară imposibilitatea consumării de către copiii de vârstă școlară mică a alcoolului și a nicotinei. Totuși frecvența înaltă a acestor vicii în rândurile adolescenților impune aplicarea măsurilor de prevenire și stoparea deprinderilor nocive.

Cuvinte-cheie: stare de sănătate, elevi, părinți

Summary: State of health and sanogenesis practices of the pupils of primary schools in vision of parents.

The article describes the results of a survey on the health and lifestyle of pupils. Parents in urban areas (86.5% consume of the alcohol, 94.0% consume of nicotine) as well as those in rural areas (77.5% alcohol, 84.6% of nicotine consumption) declare the impossibility of alcohol and nicotine consumption by children of early school age. However, high frequency of these defects among adolescents requires measures to prevent and stop harmful habits.

Keywords: state of health, pupils, parents.

Резюме: Состояние здоровья и оздоровительные навыки учащихся начальных классов с точки зрения родителей

Эта статья описывает результаты опроса о здоровье и образе жизни школьников. Родители в городах (86,5% употребляют алкоголь, 94,0% употребляют никотин), а также, в сельской местности (77,5% употребляют алкоголь, 84,6% употребляют никотин) заявляют о невозможности потребления детьми раннего школьного возраста алкоголя и никотина, но высокая частота этих дефектов среди подростков требует принятия мер по предотвращению и прекращению вредных привычек.

Ключевые слова: состояние здоровья, школьники, родители

Introducere. Educația pentru sănătate, la fel ca în celelalte ramuri ale culturii, trebuie să dețină un fond material, fizic, care să stea la baza cuvântului cu rol educativ, având viabilitate doar atunci când exprimarea teoretică este susținută de un material adecvat cu caracter educativ și cu aplicabilitate practică [4, 5, 6].

Acordarea unei atenții insuficiente problemelor medicale, igienice și sociale ale populației diminuează esențial sănătatea generală a populației, reușita în cadrul învățământului, obținerii profesiei, activității de muncă, apreciază în final nivelul de trai, atât a individului, cât și a societății în întregime [2]. Familia rămâne grupul social vital în asigurarea îngrijirii, protecției și educației lui. Atât mama cât și tata dispun de cel mai mare privilegiu de a forma în copilul său deprinderi sănătoase, în perioada copilăriei și adolescenței, care îl vor însoți în întreaga viață [1, 3, 7].

Material și metode. Pentru atingerea scopului și a obiectivelor trasate în studiu, au fost utilizate metodele de cercetare: sociologice, analitice, discriptive, statistice și matematice. Reieșind din obiectivele studiului cercetările s-au efectuat prin anchetarea părinților copiilor atât din mediul urban, cât și rural. A fost anchetat un eșantion din 341 persoane, dintre care 219 aparțineau mediului rural și 122 mediului urban.

Rezultate și discuții. Rezultatele sondajului de opinie privind gradul de sănătate a copilului de vârstă școlară mică relatată de către părinți a constituit: 42,5% dintre intervievații mediului urban consideră că au copii absolut sănătoși, 55,8% - se îmbolnăvesc rareori și 1,7% din părinți menționează o stare de sănătate a copiilor precară, îmbolnăvind-se frecvent. Din totalul de respondenți intervievați în mediul rural doar 36,0% specifică un grad înalt de sănătate a copiilor; 59,8% - se îmbolnăvesc uneori și 4,2% - se îmbolnăvesc frecvent.

Tabelul 1

Rezultatele sondajului de opinie a populației privind gradul de sănătate a copiilor de vârstă școlară mică, %

Copilul dumneavoastră:	Mediul urban		Mediul rural		Total		P _{urban/rural}
	nr.	%	nr.	%	nr.	%	
a. este sănătos	51	42,5	77	36,0	128	38,3	>0,05
b. uneori se îmbolnăvește	67	55,8	128	59,8	195	58,4	>0,05
c. se îmbolnăvește frecvent	2	1,7	9	4,2	11	3,3	>0,05
Total:	120	100	214	100	334	100	

Tabelul 2

Rezultatele investigațiilor privind atitudinea părinților intervievați față de sănătatea copiilor, %

Când ați consultat copilul ultima dată la medic fără să fi fost bolnav sau traumatizat?	Mediul urban		Mediul rural		Total		P _{urban/rural}
	nr.	%	nr.	%	nr.	%	
a. niciodată	21	17,4	44	20,4	65	19,3	>0,05
b. în ultimul an	79	65,2	120	55,5	199	59,1	>0,05
c. cu 1 - 2 ani în urmă	15	12,4	36	16,6	51	15,1	>0,05
d. mai mult de 2 ani în urmă	6	5,0	16	7,4	22	6,5	
Total:	121	100	216	100	337	100	>0,05

Părinții din mediul rural specifică un grad mai înalt de îmbolnăvire de 4,2% față de 1,7% - a copiilor din mediul urban (p>0,05) (tab. 1).

În ceea ce privește gradul de oboseală a copiilor de vârstă școlară mică nu se atestă diferențe marcante între lotul respondenților intervievați din mediul urban față de cel rural: 33,1% din părinții de la orașe declară că copiii nu se întorc obosiți de la școală și 30,1% din părinții de la sate declară același lucru; 57,0% (mediul urban) și 62,5% (mediul rural) – în rare cazuri copiii se întorc obosiți de la școală; 9,9% (mediul urban) și 7,4% (mediul rural) – declară că copiii de vârstă școlară mică revin frecvent obosiți de la școală. Respectiv, 87,6% din părinții intervievați din mediul urban și 88,0% mediul rural consideră că zilnic copiii lor au un număr acceptabil de lecții și doar 12,4% (mediul urban) și 12,0% (mediul rural) au semnalat numărul de lecții ca fiind mare pentru vârsta copiilor lor, fapt ce ar determina și un înalt grad de oboseală fizică și mintală.

Conform studiului efectuat (tab. 2) s-a constatat din cei 341 respondenți intervievați nu au mers niciodată cu copilul la o consultație medicală fără să fi fost bolnav sau traumatizat în raport de 17,4% (mediul urban) la 20,4% (mediul rural). Cei mai mulți dintre părinți s-au adresat la medic fără motiv de boală sau traumatizare acum un an de zile: 65,2% - mediul urban 55,5% mediul rural; cu 1-2 ani în urmă – 12,4% mediul urban și 16,7% mediul rural; mai mult de 2 ani în urmă – 5,0% mediul urban și 7,4% mediul rural.

Motivul principal pentru care s-a adresat cu copilul ultima dată la medicul specialist a fost foarte divers. Cele mai înalte procentaje în mediul urban s-au înregistrat cu scopul de a face un examen medical (în lipsa unei boli sau a unei probleme de sănătate) 29,1%,

urmate de probleme legate de boală sau alte motive de sănătate 28,2%, proceduri de vaccinare – 16,5%, acte și certificate – 10,7%, alte motive – 7,7%, accidente sau traume – 4,9%, vizite repetate – 2,9%. În mediul rural cele mai multe adresări la medicul specialist au fost pe motiv de boală în raport de 40,4%, 21,1% - cu scopul de a face un examen medical, 11,1% - proceduri de vaccinare, 10,1% - pentru a lua acte, certificate sau alte motive și, 3,8% - din motiv de accidentare sau traumă.

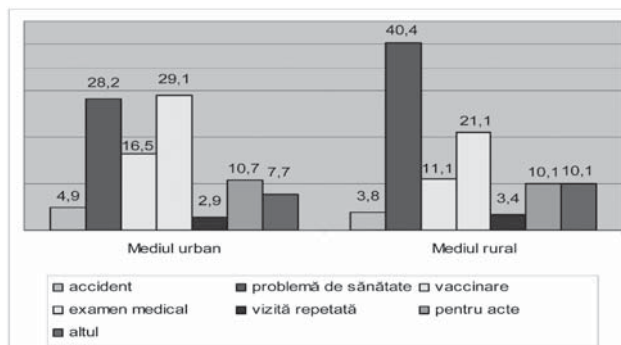

Fig. 1. Distribuția intervievaților în funcție de motivul pentru care s-au adresat cu copilul ultima dată la medicul specialist, %

Analiza distribuției variantelor de răspuns privind specialitatea medicului la care s-a apelat cu copilul ultima dată ne arată că pe primul loc se mențin solicitările către medicul de familie cu 45,3% în mediul urban și 59,4% în mediul rural; pe locul doi se plasează adresările la medicul stomatolog cu 14,6% mediul urban și 15,4% mediul rural; pe locul trei, cu 10,4% - medicul ORL-ist în mediul urban și 4,6% - medicul pediatru în mediul rural. Din numărul total de intervievați 0,5% (mediu urban) și 0,8% (mediul

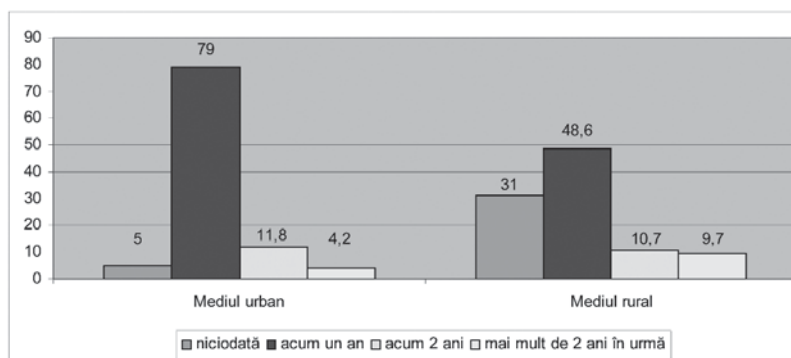

Fig. 2. Frecvența apelării la serviciile stomatologului %

rural) au recunoscut că nu cunosc sau nu-și amintesc specialitatea medicului la care au apelat cu copilul ultima dată.

În cadrul ultimei adresări la medic doar 4,4% din părinții intervievați din mediul urban și 3,4% din cei intervievați din mediul rural au specificat că li s-a prescris un tratament cu explicarea bolii și a măsurilor de profilaxie. Cea mai mare frecvență, însă, a fost înregistrată doar cu prescrierea unui tratament de către medicul specialist cu 46,0% în mediul urban și 51,2% în mediul rural, urmată de recomandările în vederea profilaxiei bolii 32,0% (mediul urban) și 16,4% (mediul rural). Cele mai dese solicitări către medicul specialist, după medicul de familie, s-au înregistrat la medicul stomatolog. Analiza frecvenței apelării la serviciile stomatologului ne demonstrează că: 79,9% din părinții ce locuiesc la orașe au apelat în ultimul an cu copilul pentru o verificare, detartraj sau alte tratamente stomatologice, 11,8% din părinți s-au adresat acum 1-2 ani în urmă și respectiv 5,0% și 4,2% au recunoscut că nu s-au adresat niciodată sau au solicitat aceste servicii mai mult de 2 ani în urmă.

În mediul rural 48,6% dintre părinți s-au adresat în ultimul an cu copilul la medicul stomatolog, 31,0% (față de 5,0% în mediul urban) nu s-au adresat niciodată la medicul stomatolog; 10,7% - acum 1-2 ani în urmă, iar 9,7% - mai mult de 2 ani în urmă. Foarte puțini dintre părinți atât din mediul urban (0,8%), cât

și mediul rural (0,9%) au indicat faptul că nu cunosc dacă copiii lor își periază dinții; 3,7% din părinții de la sate au recunoscut că copilul lor nu periază regulat dinții; 37,8% mediul rural și 29,0% mediul urban specifică faptul că urmașii lor nu au deprinderi regulate de a peria dinții. Cei mai mulți dintre părinți 70,2% (mediul urban) și 57,6% (mediul rural) denotă deprinderi igienice la acest subiect.

Studierea regimului zilnic de somn la elevii de vârstă școlară mică atât în mediile urbane, cât și în cele rurale denotă, că 56,2% din elevii de la orașe și 38,8% din elevii de la sate respectă regulat și sistematic ora stabilită de culcare; 37,2% (mediul urban) respectiv 39,7% (mediul rural) nu dispun de un regim oarecare, iar 6,6% din respondenții intervievați din mediile urbane și 21,5% din mediile rurale declară că nu cunosc ora de somn a copiilor.

Studiile făcute conform sondajului arată că 57,3% din copiii de la orașe și 49,3% din copii de la sate au un regim alimentar de 3-4 ori/zi, 15,3% (mediu urban) și 28,8% (mediu rural) iau mesele de 3 ori/zi, 23,1% (mediu urban) și 17,8% (mediu rural) – de 4-5 ori/zi, iar 4,3% (mediu urban) și 4,1% (mediu rural) numărul de mese este de 5 sau mai multe ori/zi.

Conform sondajului realizat 94,0% din părinții mediului urban și 84,6% celui rural nu cred că copilul lor a încercat să fumeze la o vârstă școlară mică, 0,9% (mediul urban) și 4,2% (mediul rural) au indicat po-

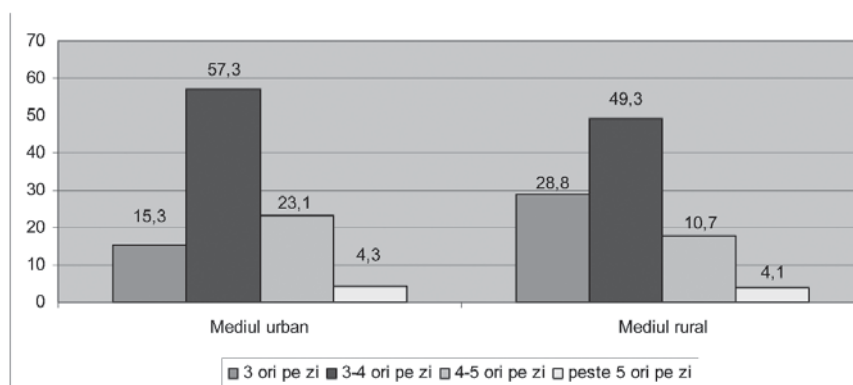

Fig. 3. Distribuția procentuală a intervievaților privind regimul alimentar zilnic, la copiii de vârstă școlară mică

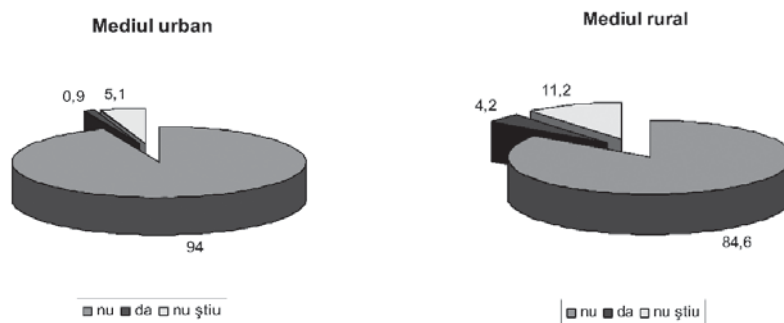

Fig. 4. Declarațiile părinților privind probabilitatea copiilor lor de a încerca să fumeze, %

sibilitatea de a fi încercat, iar 5,1% (mediul urban) și respectiv 11,2% (mediul rural) nu sunt în cunoștință de cauză.

Vârsta cunoscută de către părinți ca fiind pentru prima dată la care copilul lor a consumat alcool a fost de: 9-10 ani – 7,6% (mediul urban) și 13,9% (mediul rural); 8-9 ani – 1,7% (mediul urban) și 3,7% (mediul rural); 7-8 ani – 4,2% (mediul urban) și 3,2% (mediul rural); mai mică de 7 ani – 0% (mediul urban) și 6,5% (mediu rural); niciodată nu au consumat alcool în afară de câteva înghițituri – 86,5% (mediul urban) și 72,7% (mediu rural).

Tematica discuțiilor abordate în cadrul familiei au fost foarte diverse: 74,4% din părinții intervievați din mediul urban și 65,2% din mediul rural au declarat că s-a vorbit despre mai multe teme (efectele fumatului, consecințele alcoolului, drogurilor, sedentarismului, alimentația sănătoasă ș.a.); 19,0% (mediul urban) și 24,5% (mediul rural) recunosc că au discutat în familie doar despre alimentația sănătoasă; 4,1% din părinții de la orașe și 6,5% din părinții de la sate au discutat în cadrul familiei doar despre efectele fumatului asupra organismului.

Referitor la pregătirea necesară pentru efectuarea educației pentru sănătate a copiilor de vârstă școlară mică 73,3% de respondenți intervievați din mediile urbane și 71,8% de respondenți din mediile rurale consideră că sunt suficienți pregătiți; 25,9% și respectiv 25,8% afirmă că sunt informați parțial și doar 0,8% din părinții de la orașe și 2,4% din părinții de la sate recunosc că nu sunt pregătiți de a efectua acest tip de educație. Sursele de informare a părinților sunt foarte variate. Cea mai mare parte din intervievați se informează din mai multe surse (TV, radio, internet, ziare, reviste, medici, prieteni, colegi și alte surse) cu 74,0% în mediul urban și 63,5% în mediul rural; 17,7% din respondenți din mediul urban și 24,8% de respondenți din mediul rural atestă drept sursă de informare doar de la personalul medical; 2,5% și respectiv 2,8% se informează doar de la prieteni și colegi; 3,4% (mediul urban) și 1,9% (mediul rural) se informează din alte surse decât cele menționate anterior. Atât părinții din mediul urban (90,8%), cât și cei din mediul rural (91,6%) consideră

necesară predarea disciplinei „Educația pentru sănătate” în școală. Doar 2,5% dintre respondenții intervievați din mediul rural nu sunt de acord cu predarea acestei discipline și respectiv 6,7% (mediul urban) și 4,7% (mediul rural) nu cunosc necesitatea pregătirii copilului de vârstă școlară mică la disciplina dată.

Concluzii:

1. Starea de sănătate a copiilor în mediu este una satisfăcătoare, părinții declarând că 42,5% (mediu urban) și 36,0% (mediu rural) copii a un grad înalt de sănătate, și 55,8% (mediu urban) și 59,8% (mediu rural) specifică cazuri rare de îmbolnăvire a copiilor de vârstă școlară mică.

2. Examinarea profilactică generală a copilului la medicul de familie nu este o obișnuință practică și reală pentru 17,4% din părinții de la orașe și 20,4% din părinții de la sate.

Bibliografie

- Băcean C., Toma M. *Impactul manipulării comportamentale asupra adolescenților: drogurile*. Revista de Igienă și Sănătate Publică, vol.58, nr.4/2008, București, p. 110-118.
- Calmic V. *Optimizarea activității de educație pentru sănătate și de promovare a modului sănătos de viață în condiții socioeconomice noi*. Rev. științifico-practică, Sănătate Publică, Economie și Management, Chișinău, 1(40)/2012, p. 42-45.
- Chevereșan A., Friptuleac Gr., Pantea V. *Familia și consumul de alcool și droguri*. Revista de Igienă și Sănătate Publică, vol.58, nr.4/2008, București, p. 73-82.
- Duda R. *Educația pentru sănătate și cooperarea populațională în medicina omului sănătos*. În: Medicina omului sănătos, ed. Medicală, București, 1993, p.242-254.
- Ețco C., Reabova E., Goma I. *Unele particularități importante ale managementului sistemului de sănătate din R.M.* Rev. științifico-practică, Sănătate Publică, Economie și Management, Chișinău, 1(40)/2012, p. 24-26.
- Maximenco E. *Aspecte ale igienei personale la adolescenți*. Curierul medical, nr.1 (307), Chișinău 2009, p. 31-36.
- Кучма В.Р., Рапопорт И.К. *Научно-методические основы охраны и укрепления здоровья подростков России*. Гигиена и Санитария, Москва, (4) 2011, стр. 53-59.